

KUTSESTANDARD

Noorsootöötaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootöötaja, tase 4	4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagriksvataja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Noorsootöötaja lähtub oma töös noorsootöö korraldamise põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtgrupist, noorsootöö tegemise kohast ja situatsioonist. Noorsootöötaja on teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, oskab hinnata noore olukorda ja vajadusi, valida ja rakendada sobivaid meetodeid ning analüüsida tehtud töö mõjusust. 4. taseme noorsootöötaja tegeleb individuaalselt noore ja noortegruppidega. Ta teeb koostööd noorte, nende vanemate, teiste sidusrühmade ning valdkondade spetsialistidega; loob noorega usaldusliku suhte ning hoiab seda; loob noortele tingimused nende ettevõtlikkuse ja vastutuse arenguks; viib ellu noorsootöö tegevusi ja vahendab noortefotot. Noorsootöötaja juhendab noorte mitteformaalse õppimise protsessi, luues tingimusi noorte isiksuse mitmekülgsuseks arenguks ja toetades noorte sotsialiseerumist. Noorsootöötaja, tase 4 töötab nii iseseisvalt kui ka meeskonna liikmena, arendustegevuses ja võrgustikutöös osaleb kõrgema taseme noorsootöötaja juhendamisel. Noorsootöö kutsealal on ka noorsootöötaja, tase 6 ja noorsootöötaja, tase 7 kutsed. 6. taseme noorsootöötaja tegeleb noorsootöö korraldamise ning noorsootöö organisatsioonide ja/või asutuste juhtimisega. 7. taseme noorsootöötaja arendab noortevaldkonda kohalikul ja riiklikul tasandil, juhhib noorsootöö asutusi, organisatsioone ja erialavõrgustikke ning juhendab teiste noorsootöötajate tööd.
A.2 Tööosad A.2.1 Noorsootöö korraldamine - Noorte huvide ja arenguvajaduste kaardistamine. - Mitteformaalset õpet toetavate tegevuste kavandamine. - Noorte mitteformaalse õppe toetamine. - Mitteformaalses õppes kogetu ja saavutatu mõtestamine koos noortega. - Mitmekesiste noorsootöö keskkondade ja meetodite kasutamine ning arendamine. - Noorte kaasamine. - Kodanikuhariduse toetamine. - Noorte ettevõtlikkuse toetamine. - Tervislike ja keskkonnasäästlike eluviiside kujunemise toetamine. - Õiguskultuuri käitumise kujundamine. - Kultuuridevaheliste pädevuste arendamine. - Info jagamine noortele.

13. Noorte digitaalse kirjaoskuse arengu toetamine.
14. Noorte esmane nõustamine.

A.2.2 Suhtlemine avalikkusega ja koostöö

1. Suhtlemine avalikkusega.
2. Koostöö noorsootöö valdkonnas.
3. Koostöö sidusrühmadega väljaspool noorsootöö valdkonda.

A.2.3 Turvalise keskkonna tagamine

1. Turvalise keskkonna tagamine.
2. Riskide maandamine.
3. Ohutusnõuete järgimine.

A.2.4 Professionaalne enesearendamine

1. Õppimine ja enesearendamine.
2. Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine.

Noorsootöötaja, tase 4 kutse sisaldab osakutset laagrikasvataja, tase 4, mis moodustub tööosadest A.2.1 ja A.2.3.

A.3 Töö keskkond ja eripära

4. taseme noorsootöötaja tööaeg on kokkuleppeline, sõltudes noorsootöö eripärast ja asutuse või organisatsiooni töökorraldusest; töö võib toimuda õhtustel aegadel ja nädalavahetustel. Tema töö nõuab paindlikkust, kiiret kohanemist, esineb töötamist nii sise- kui välitingimustes.
4. taseme noorsootöötaja töötab kohaliku omavalitsuse asutuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, üldhariduskoolis, huvikoolis, noortekeskuses, noorteühingus, noortelaagris, kirikus, raamatukogus, kultuuri- ja spordiasutuses jms.

A.4 Töövahendid

Noorsootöötaja peamised töövahendid on kontoritarbed ja -tehnik ning vahendid (sh digitehnoloogilised vahendid) vastavalt töö eripärale.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Noorsootöötajale on olulised võimed ja iseloomuomadused, mis toetavad koostööd, inimese arengut ja loovust.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

4. taseme noorsootöötajal töö käigus omandatud kutseoskused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootöötaja, ringijuht, huvijuht, laagrikasvataja, huvihariduse spetsialist jm.

A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Regulatsioonid noorsootöötajana töötamiseks on toodud noorsootöö seaduses ja lastekaitse seaduses.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Noorsootöötaja, tase 4 kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

Laagrikasvataja, tase 4 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.3 ja B.2.5 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Noorsootöö korraldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. uurib noorte huve ja arenguvajadusi nendega suhtluses ning tagasisidet kogudes; arvestab saadud infot igapäevase töö kavandamisel ja annab noortele tagasisidet; 2. kavandab mitteformaalset õpet (vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud terminid) vastavalt õpieesmärkidele ja tegevuskavale, arvestades noorte huve ja vajadusi ning soodustades koostöös õppimist; 3. viib läbi mitteformaalse õppe tegevusi vastavalt õpieesmärkidele ja tegevuskavale; 4. aitab mitteformaalse õppe raames noortel mõtestada nende õpieesmärkide täitmist, kasutades sobivat meetodit; tunnustab saavutusi; 5. kaasab noori noorsootöö keskkondadesse, rakendades mitmekesiseid meetodeid; 6. kaasab noori tegevuste planeerimisse ja elluviimisse, arvestades noorte, sh erivajadusega noorte huve ja vajadusi ning kohandades tingimused nende vajadustele vastavaks, kasutades olemasolevaid juhend- ja/või õppematerjale; vajadusel küsib nõu ja/või teeb koostööd teiste spetsialistidega; 7. toetab haritud kodanikuks kujunemist; motiveerib noori ühiskonnaelus osalema, tutvustab noortele erinevaid osalusvõimalusi; 8. tutvustab noortele ettevõtlikkuse ja omaalgatuse põhimõtteid ja võimalusi, arvestades noorte huvisid ja motiveerides neid; toetab noorte ettevõtlikkust ja omaalgatust, pakkudes noortele noorsootöö tegevuste eestvedamise võimalusi ning toetades/juhendades neid selles; 9. tutvustab keskkonnasäästlike ja tervislike eluviiside põhimõtteid ja võimalusi, kasutades olemasolevaid juhend- ja/või õppematerjale; toetab erinevate tegevustega noorte tervislike ja keskkonnasäästlike eluviiside kujunemist; märkab tervist mõjutavat (riski)käitumist ja reageerib sellele asjakohaselt, kaasates vajaduse korral spetsialiste; 10. toetab õiguskuulekate hoiakute kujunemist, kasutades olemasolevaid juhend- ja/või õppematerjale; märkab riskikäitumist ja reageerib sellele asjakohaselt, kaasates vajaduse korral spetsialiste; 11. tutvustab noortele kultuuridevahelise suhtlemise põhimõtteid; toetab noortes kultuuridevaheliste pädevuste arengut, pakkudes võimalusi osaleda kultuuridevahelistes/rahvusvahelistes tegevustes; 12. jagab noortele usaldusväärset infot lähtuvalt noorte vajadustest ja huvidest, suunates huvitatud noori täiendava info või vastavat infot haldava spetsialisti juurde; 13. toetab noorte digikirjaoskuse arengut, kasutades digitehnoloogiat ja digitaalseid vahendeid; teavitab ohtudest internetis; 14. tegeleb noorte esmase nõustamisega, järgides konfidentsiaalsuse nõudeid; vajadusel suunab noore erialaspetsialisti juurde.	
B.2.2 Suhtlemine avalikkusega ja koostöö	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. tutvustab noorsootöö võimalusi, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest ning kasutades mh ajakohaseid digikeskkondi ja -vahendeid; 2. teadvustab noorsootöö valdkonna osapooli ja teeb nendega koostööd vastavalt oma tegevuse eesmärkidele; 3. teadvustab noorsootöö valdkonna sidusrühmi ja teeb nendega koostööd vastavalt oma tegevuse eesmärkidele, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest.	
B.2.3 Turvalise keskkonna tagamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. tagab turvalise füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest; loob noortele tingimused usalduslike suhete tekkeks ja arenemiseks; 2. tegutseb vastavalt riskianalüüsi tegevuskavale; 3. korraldab oma töö noortega turvalises keskkonnas, järgides õigusaktidega kehtestatud ohutusnõudeid; ohuolukordades reageerib asjakohaselt; tutvustab noortele ohutusnõudeid ja jälgib nende täitmist.	
B.2.4 Professionaalne enesearendamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. analüüsib ennast ja oma tööd, kasutades erinevaid meetodeid; annab ja võtab vastu tagasisidet; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihispäraselt vastavalt eri- või kutsealastele nõuetele, otsib ja kasutab õppimisvõimalusi; omandab uusi töövõtteid ja meetodeid; rakendab omandatud teadmised ja oskused asjakohaselt;	

2. jälgib, hindab ja väärtustab oma füüsilist, vaimset ja emotsionaalset tervist, tegutseb nende tasakaalus hoidmise nimel, optimeerides iseenda aja- ning energiakulu; otsib probleemide tekkimisel vajadusel abi.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Noorsootöötaja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 ning ühte võõrkeelt tasemel A1 (vt lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus ning standardmoodulitele IT turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 3 Arvuti kasutamise oskused); kasutab digimeediat ja -tehnoloogiat vastavalt töö eripäradele; 3. juhendab oma töös noorsootöötaja kutse-eetikast (vt lisa 4 Kutse-eetika noorsootöös); 4. loob head suhted noorte ja kolleegidega; valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi; suhtleb edukalt erineva kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega; hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni; väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi; reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt; 5. püstitab selged eesmärgid; kavandab tegevusi ja projekte hoolikalt ning arvestab võimalike muutustega; kasutab aega tõhusalt; peab kinni tähtaegadest ja ajakavast; 6. rakendab oma töö planeerimisel ja elluviimisel noorsootöö aluseid; 7. lähtub oma töös inimõigustest ja noorsootöö korraldamise põhimõtetest.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-25102023-5.1/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Tiiu Kadak, Tallinna Spordi- ja Noorsooamet Andres Kask, Eesti Huvikoolide Liit Reet Kost, SA Archimedes noorteagentuur Kaur Kötsi, Eesti Noorsootöö Keskus Marek Mekk, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootöötajate Kogu, Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituut Birgit Rasmussen, Eesti Noorsootöö Keskus Ülle Roomets, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia Maria Žuravljova, Tartu Ülikooli Narva kolledž Age Tomson, Haridus- ja Teadusministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	32
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	25.10.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.12.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3412 Sotsiaaltöö keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Youth worker, level 4

C.3 LisadLisa 1 [Kutsestandardis kasutatud terminid](#)Lisa 2 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)Lisa 3 [Arvuti kasutamise oskused](#)Lisa 4 [Kutse-eeetika noorsootöös](#)